

Kolejne stwierdzenie gmachówki ruchliwej *Colobopsis truncata* (SPINOLA, 1808) (Hymenoptera, Formicidae) w południowo-zachodniej Polsce

New record of the *Colobopsis truncata* (SPINOLA, 1808) (Hymenoptera, Formicidae) from south-western Poland

Marcin KADEJ¹, Jarosław REGNER², Andrzej SKIBA³, Adrian SMOLIS¹

¹Uniwersytet Wrocławski; Wydział Nauk Biologicznych; Zakład Biologii, Ewolucji i Ochrony Bezkręgowców, ul. Przybyszewskiego 65, 51-148 Wrocław, ORCID: 0000-0001-5983-0402 (MK), 0000-0002-8117-0268 (AS), e-mail: marcin.kadej@uwr.edu.pl, adrian.smolis@uwr.edu.pl

²Kościerzycy 162, 49-314 Piszczowice, e-mail: jarek.regner@wp.pl

³ul. Legionów 7/32, 41-200 Sosnowiec, e-mail: ectophasia@wp.pl

KEY WORDS: ant, *Colobopsis*, saproxylic, south-western Poland, Opole region.

W dniu 22 lutego 2022 roku w Kościerzycach [XS73; 50.875155 N, 17.524899 E] w pojemniku z drewnem (pocięte na kawałki gałęzie dębu szypułkowego; dł. ok. 25 cm; średnica 3-7 cm) zebranych pod kątem hodowli kołatków i kapturników została zabezpieczona robotnica major mrówki *Colobopsis truncata* (SPINOLA, 1808). Drewno to wcześniej było złożone na posesji pod zadaszeniem i leżało ok. 4-6 lat.

Gmachówka ruchliwa jest gatunkiem termofilnym i saproksylicznym, preferującym świetliste, luźne drzewostany. W rozwoju wymaga drzew, w konarach których zakłada gniazda (kolonie) liczące nawet po ok. 500 osobników.

W Polsce pierwszy raz wykazano tę mrówkę w 2006 roku z Wrocławia (BOROWIEC 2007). Potem gatunek ten był stwierdzany kolejno w następujących lokalizacjach: Rogaliński Park Krajobrazowy (SUCHOCKA i in. 2008); Wrocław i okolice (BOROWIEC 2009), Wyżyna Krakowsko-Częstochowska (CZETCHOWSKI i in. 2012), Ślęzański Park Krajobrazowy (SALATA i BOROWIEC 2016), Dąbrowa k. Opola (SALATA i in. 2018) i Słubice (ADAMSKI i WENDZONKA 2021). Stanowisko przedstawione w niniejszej notatce jest zatem drugim potwierdzonym rekordem z Opolszczyzny. Niniejsze stwierdzenie potwierdza, że gatunek jest obecny w południowo zachodniej Polsce oraz wspiera tezę SALATY i in. (2018) o możliwym rozszerzaniu zasięgu tej mrówki w Polsce. Warto zauważyć, że dotychczasowe, publikowane

Ryc. Głowa gmachówki ruchliwej *Colobopsis truncata* (SPINOLA, 1808) odłowionej w Kościerzycach, 22 II 2022 (fot. J. REGNER, oprac. M. KADEJ).

Fig. The head of *Colobopsis truncata* (SPINOLA, 1808) from Kościerzycy, 22 II 2022 (phot. J. REGNER, comp. M. KADEJ).

stanowiska gatunku skupione są głównie w zachodniej i południowo-zachodniej części kraju. Należy spodziewać się dalszych, nowych doniesień, prawdopodobnie także z innych części Polski, czemu może sprzyjać ocieplenie klimatu. Identyfikacja taksonu nie powinna być trudna, zwłaszcza że wyróżnia się on

morfologią. Rozpoznanie możliwe jest bowiem na podstawie królowych i kasty żołnierzy. Osobniki te posiadają spłaszczoną przednią część głowy (Ryc.), ułatwiającą im blokowanie otworu wejściowego do gniazda ukrytego najczęściej we wnętrzu martwych gałęzi/konarów drzew.

PIŚMIENNICTWO

- ADAMSKI M., WENDZONKA J. 2021. Pierwsze stwierdzenie gmachówki ruchliwej *Colobopsis truncata* (SPINOLA, 1808) (Hymenoptera, Formicidae) w województwie lubuskim. *Przegląd Przyrodniczy*, **32** (2): 83-85.
- BOROWIEC M.L. 2007. *Camponotus truncatus* (SPINOLA, 1808) (Hymenoptera: Formicidae) – ant species new to Poland. *Polskie Pismo Entomologiczne*, **76**: 41-45.
- BOROWIEC M.L. 2009. Nowe stanowiska mrówki *Camponotus truncatus* (SPINOLA, 1808) (Hymenoptera: Formicidae) we Wrocławiu i okolicach. *Wiadomości Entomologiczne*, **28** (3): 200.
- CZECHOWSKI W., RADCHENKO A., CZECHOWSKA W., VEPSÄLÄINEN K. 2012. The ants of Poland with reference to the myrmecofauna of Europe. *Fauna Poloniae*, NS, Vol. 4. Natura Optima Dux Foundation.
- SALATA S., BOROWIEC L. 2016. Ślęza Landscape Park – a hot-spot of ant biodiversity in Poland (Hymenoptera: Formicidae). *Acta Entomologica Silesiana*, **24** (online 002): 1-13.
- SALATA S., ŻURAWLEW P., KOWALCZYK J.K. 2018. Nowe dane o rozmieszczeniu wybranych gatunków mrówek (Hymenoptera: Formicidae) w Polsce. *Wiadomości Entomologiczne*, **37** (1): 46-53.
- SUCHOCKA H., CZECHOWSKI W., RADCHENKO A. 2008. Second report on the occurrence of *Camponotus truncatus* (SPINOLA) (Hymenoptera: Formicidae) in Poland, with a key to the Polish species of the genus *Camponotus* MAYR. *Fragmenta Faunistica*, **51** (1): 9-13.

Wpłynęło: 21 marca 2022
Zaakceptowano: 6 września 2022